

**SAMARBEIDSRUTINE MELLOM
BARNEHAGENE I KRAGERØ KOMMUNE
OG
VESTMAR BARNEVERNTJENESTE
2018-2020**

Utarbeidet i samarbeid mellom
barnehagene og Vestmar barneverntjeneste oktober 2018

Formål med samarbeidsrutinen

Samarbeidsrutinen mellom barnehagene i Kragerø og Vestmar barneverntjeneste skal sikre gode og forpliktende samarbeidsrelasjoner til beste for barna og familiene det samarbeides om.

Avtalen skal:

- Avklare nærmere ansvarsforhold mellom instansene
- Tydeliggjøre oppgavefordeling og likeverd
- Tydeliggjøre regler om taushetsplikt/ opplysningsplikt/ opplysningsrett
- Ivareta personvern for barn og familier
- Sikre felles fokus ved uro eller bekymring for barnehagebarn

Barnehagene og barneverntjenesten har et særlig behov for gode samarbeidsrutiner når barnehagen er urolig eller bekymret for et barn sin omsorgssituasjon og/ eller der barnet har barnehage som tiltak fra barneverntjenesten. Også etter melding om bekymring for et barn eller uttalelse fra barnehagen etter pålegg fra barneverntjenesten kan det være særlig behov for gode samarbeidsrutiner.

Barnehagene og barneverntjenesten samarbeider også på overordnet plan å bla. gjennom barneverntjenestens deltakelse i ulike møter i barnehagen gjennom året og som følge av TIK modellen.

Formålet med denne avtalen er å sikre at reglene om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt er kjent for begge parter og at de blir ivaretatt i samarbeidet om enkeltsaker. Avtalen skal også bidra til å utvikle innsikt og forståelse i hverandres arbeid- og ansvarsområde samt kartlegge og utvikle felles faglig kompetanse.

Anonyme drøftinger

Ansatte i barnehagene kan alltid drøfte sin uro eller bekymring med barneverntjenesten. Drøftinger kan ikke erstatte meldeplikten.

Kontaktinformasjon til barneverntjenesten

Barnevernleder produserer og sender fortløpende ut liste over barnehagens kontaktpersoner i barneverntjenesten. Listen henges opp i barnehagen så den er synlig for ansatte og foreldre.

Barnevernleder nås på telefon 35 98 63 35 eller 948 86 532.

Barneverntjenestens kan nås på telefon 35 98 63 35 på hverdager kl. 8-15.30. Spør etter kontaktperson for den aktuelle barnehage.

Rutine for å melde bekymring til barneverntjenesten

- Dersom barnehagen er urolig eller bekymret for et barn, skal dette som hovedregel tas opp med foreldrene*
- Dersom barnehagen er i tvil om meldeplikten er utløst, kan saken alltid drøftes anonymt med barneverntjenesten eller etter samtykke fra foreldrene
- Når barnehagen er urolig eller bekymret for et barn, men bekymringen ikke gjelder alvorlig omsorgssvikt eller alvorlig og vedvarende atferdsvansker, skal det innhentes *informert* samtykke fra foreldrene før melding evt. blir sendt. Samtykket opphever taushetsplikten så langt det gjelder og meldingsinnholdet skal være kjent for foreldrene
- Gjelder bekymringen alvorlig omsorgssvikt eller alvorlig og vedvarende atferdsvansker, bør foreldrene orienteres om bekymringen og at melding vil bli sendt. Foreldrene skal få kopi av meldingen om de ber om det*. Foreldrenes syn på barnehagens bekymring bør etterspørres og fremgå av meldingen
- *Ved mistanke om at et barn vil bli eller har blitt utsatt for seksuelle overgrep eller fysisk/ psykisk mishandling, skal foreldrene aldri orienteres om bekymringen eller at det vil bli sendt bekymringsmelding til barneverntjenesten
- Barnehagen vurderer om saker jfr. kulepunkt 5, skal meldes til politiet. Det er tilrådelig å drøfte framgangsmåten med barneverntjenesten
- Kommunens meldeskjema for hhv «Bekymringsmelding til barneverntjenesten» og «Bekymringsmelding til barneverntjenesten ved mistanke om familievold eller seksuelle overgrep» benyttes. Barnehagens bekymring skal gå tydelig fram av meldingens innhold og meldingen skal leveres/ sendes til barneverntjenesten samme dag som den underskrives.

Tilbakemelding til melder

- Barneverntjenesten skal innen 3 uker etter mottak av melding gi tilbakemelding til melder om at meldingen er mottatt og om det blir åpnet undersøkelsessak eller ei
- Dersom det blir åpnet undersøkelsessak skal barneverntjenesten gi ny tilbakemelding innen 3 uker etter gjennomført undersøkelse. Det skal da opplyses om undersøkelsen er henlagt eller blir fulgt opp videre av barneverntjenesten
- Tilbakemelding om hvilke tiltak som (planlegges) er iverksatt kan gis dersom barneverntjenesten vurderer at det er nødvendig for at melder og barneverntjenesten skal kunne følge opp barnet videre

Innhenting av opplysninger

Barnevernloven § 6-4 gir barneverntjenesten rett til å innhente opplysninger fra offentlig myndighet eller fagperson og hovedregelen er at det skal innhentes samtykke fra foreldrene.

Samtykket skal da være vedlagt brev med forespørsel om opplysninger. Unntak fra hovedregelen om samtykke gjelder der barneverntjenesten undersøker med bakgrunn i bekymring for alvorlig omsorgssvikt jfr. barnevernloven § 4-12. Oppnås det i slike tilfeller ikke samtykke, vil barneverntjenesten pålegge barnehagen å gi opplysninger. Opplysningsplikt etter pålegg er avgrenset til forhold som faller inn under barnevernloven §§ 4-10, 4-11, 4-12 og 4-24.

Barnehagen skal av hensyn til barneverntjenestens saksbehandling besvare forespørsel/ pålegg snarest og senest innen 14 dager fra mottatt henvendelse dersom annet ikke er avtalt med barneverntjenesten.

Fra Barnekonvensjonens artikkel 12 om «Barnets rett til å gi uttrykk for sin mening»

Denne samarbeidsrutinen pålegger partene å garantere at et barn, som er i stand til å danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Personvern, taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergeplikt

Partene som samarbeider om et barn jfr. denne avtalen, har etter sine respektive lover en ulik rett og plikt til å melde til hverandre. Kriteriene varierer med hensyn til opplysningsrett (taushetsrett), opplysningsplikt og meldeplikt. Ved samarbeid kan de derfor ikke uten videre «melde likt», dvs. de kan ikke uten videre «bytte opplysninger likt».

Personvern

Partene i denne avtalen skal kjenne til personvernet til familiene det samarbeides om.

Taushetsplikt

Utgangspunktet for partene er at de er underlagt taushetsplikt om noen sine personlige forhold. Dette innebærer at taushetsplikten skal overholdes med mindre det foreligger forhold som gjør at taushetsplikten må vike.

Barneverntjenesten sin taushetsplikt jfr. Barnevernloven § 6-7, 1. ledd, pålegger enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan eller institusjon taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Etter barnevernloven § 6-7 er taushetsplikten utvidet i fht. forvaltningsloven. En tilsvarende henvisning finns i barnehageloven §§ 20 og 22.

Forhold (utover meldeplikt/ opplysningsplikt) som opphever taushetsplikten

Taushetsplikten er ikke til hinder for at partene i denne avtalen kan gi taushetsbelagte opplysninger til hverandre, dersom det foreligger et *informert* samtykke fra foreldrene jfr. Forvaltningsloven § 13a nr. 1. Et slikt samtykke bør være skriftlig og nedfelt i en samtykkeerklæring. At samtykket er *informert* betyr at det er gitt med forståelse for hvem

som skal få opplysningene og hva opplysningene skal brukes til. Det innebærer at man ikke kan gi andre opplysninger enn samtykket åpner for. Partene må vurdere samtykkets rekkevidde. Samtykket kan helt eller delvis trekkes tilbake når som helst.

Anonymiserte opplysninger

Lovbestemt taushetsplikt kan heves når personopplysninger er tilstrekkelig anonymiserte, jfr., forvaltningsloven § 13 a nr. 2.

Lovbestemte unntak fra taushetsplikten

Meldeplikt/ opplysningsplikt

Meldeplikt/ opplysningsplikt til barneverntjenesten er et slikt unntak, jfr. barnevernloven § 6-4 andre og tredje ledd.

Tilsvarende gjelder lov om barnehager § 22:

«Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten.

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til barneverntjenesten uten ugrunnet opphold

- a) når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt,*
- b) når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,*
- c) når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, plikter også å gi opplysninger etter pålegg i samsvar med barnevernloven § 6-4.»

Den som vurderer å melde fra til barneverntjenesten om et barn sin situasjon, må ikke ha sikker viten om at barnet befinner seg i en slik alvorlig situasjon, men det er nok at mistanken er såpass underbygget at «*det er grunn til å tro*». I praksis vil det ofte være bekymring for barnets omsorgssituasjon eller barnets alvorlige atferdsvansker som utløser meldeplikten/ opplysningsplikten.

Meldeplikten/ opplysningsplikten er en selvstendig og individuell plikt som hviler på den enkelte ansatte. Hver og en må selv foreta en konkret og skjønnsmessig vurdering av situasjonen. Det er ikke tilstrekkelig å underrette sin overordnede, men bekymringsmelding skrives og sendes oftest i samarbeid med leder eller styrer.

Opplysningsrett

I visse situasjoner har partene i denne avtalen adgang til å gi opplysninger til andre instanser. For barneverntjenesten følger denne adgang av barnevernloven § 6-7 tredje ledd, jfr. Forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6. Den sier at opplysninger til andre forvaltningsorgan bare kan gis når det er nødvendig for å fremme barneverntjenestens sine oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noen sin helse. Barneverntjenesten har også adgang til å gi opplysninger til andre når opplysningene blir brukt til det formål de er innhentet for jfr. forvaltningsloven § 13 b nr. 2.

Avvergeplikt

Avvergeplikten er også en selvstendig og individuell plikt til å handle av eget tiltak. Alle ansatte må selv foreta en skjønnsmessig vurdering av faren for overgrep. Den som forsettlig unnlater å oppfylle avvergeplikten, kan straffes med bøter eller fengsel. De vurderinger den ansatte gjør, bør derfor gjøres skriftlig.

Avvergeplikten er hjemlet i straffeloven § 139 som pålegg, under trussel om straff, en plikt til å forsøke å hindre visse grove lovbrudd. Dette blir gjort ved å melde til politiet eller «på annen måte». «På annen måte» kan være å gi opplysninger til myndighetene, for eksempel barneverntjenesten, dersom barnehagen vurderer at bekymringen faller inn under meldeplikten (barnevernloven). Melding til barneverntjenesten kan således være tilstrekkelig for både å oppfylle meldeplikten og avvergeplikten. *«Forutsetningen er at man har pålitelig kunnskap om at forbrytelsen var i gjære eller var forøvd, på et tidspunkt, da forbrytelsen eller dens følger ennå kunne forebygges. Imidlertid inntreffer straffrihet såfremt avvergelsen ikke kunne skje uten å utsette ham selv, noen av hans nærmeste eller noen uskyldige for tiltale eller fare for liv, helbred eller velferd».*

Avvergeplikt gjelder kunnskap om alle typer overgrep mot barn. Kjønnsslemlestelsesloven har avvergeplikten spesifikt hjemlet i § 2. Alle som jobber med barn kan komme i situasjoner der det er grunn til å frykte at en jente står i fare for å bli utsatt for kjønnsslemlestelse. Etter omstendighetene trer både opplysningsplikt og plikt til å avverge overgrepet inn.

Er faren akutt, kan det være nødvendig både med bekymringsmelding til barneverntjenesten og melding til politiet.

Evaluering av samarbeidsrutinen

Vestmar barneverntjeneste ved barnevernleder møter på barnehageledermøte en gang i året for evaluering av denne samarbeidsrutinen. Avtalen revideres og fornyes etter behov. Barnevernleder har ansvar for det skriftlige arbeid i forbindelse med revideringen/ fornyingen av avtalen.

Oppsummering av samarbeidsformer og ansvarsfordeling

Samarbeidsform	Tidspunkt	Ansvarlig for kontaktetablering	
		Bhg	VBT
Bruk av faste kontaktpersoner i barneverntjeneste for drøftinger (med/ uten samtykke)	Løpende etter behov	X	
Melde bekymring til barneverntjenesten etter samtykke eller meldeplikt/ opplysningsplikt	Løpende etter behov	X	
Gi tilbakemelding til barnehagen etter mottak av melding og endt undersøkelse	Innen 3 uker etter mottak av melding og endt undersøkelse		X
Innhente opplysninger fra barnehagen etter samtykke/ pålegg	Løpende etter behov		X
Gi opplysninger til barneverntjenesten etter anmodning eller pålegg	Snarest og senest 14 dager etter mottatt henvendelse	X	
Vurdere å innhente samtykke fra foreldrene til samarbeid der dette vurderes å være til barnets beste i undersøkelses- eller tiltakssak	Løpende etter behov	X	X
Vurdere å innhente samtykke fra foreldrene til innkalling til felles samtale med foreldre, barnevern og barnehage etter å ha sendt melding til barneverntjenesten/ innhentet opplysninger fra barnehagen/ gjennomført barnevernundersøkelse eller tilrettelagt avhør av barn	Løpende etter behov	X	X
Innkalling til samarbeidsmøter etter vedtak/ beslutning jfr. barnevernloven	Der vedtak/ beslutning om samarbeidsmøter er fattet		X
Barnevernets kontaktpersoner (minst én) deltar på personalmøte i barnehagen	1 gang i året - fortrinnsvis i oktober	X	
Barnevernets kontaktpersoner (minst én) kan delta på et styrer/ ped.leder møte i barnehagen	1 gang i året – fortrinnsvis i april/ mai	X	
Barnevernets kontaktpersoner (minst én) kan delta på foreldremøte i barnehagen	1 gang i året – fortrinnsvis i august/ september	X	
Barnevernleder deltar på barnehageledermøte	Etter innkalling fra ansvarlig for barnehagene 1 gang året – fortrinnsvis i november	X	
Deltakelse i TIK team – barnehagene og barneverntjenesten	1 gang i uka etter oppsatt møteplan	X	

Kilder

- ✓ Lov av 17. juli 1992 om barneverntjenester
- ✓ Lov av 1. juni 2006 om barnehager
- ✓ FN's barnekonvensjon

- ✓ «Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten», veileder fra BLD og Kunnskapsdep.
- ✓ «Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid fr barn – ungdom – familier», veileder KS 2009
- ✓ «Jeg ser deg! Tidlig intervensjon
- ✓ «TIK modellen» i Kragerø kommune